

PRIRUČNA BIBLIOTEKA
MARKETINŠKOG POSLENIKA

13

Intelektualna svojina

Specijalni prilog za TABOO 35

Objavljeno u okviru
Male biblioteke SRBIJA 21 - NOVI POČETAK 2007. godine,
izdavača *Istraživačko-izdavačkog centra Demokratske stranke.*

* * *

Mark-planetak se zahvaljuje izdavaču i autoru
na dobijenom pravu da se *Intelektualna svojina* objavi u okviru
Priručne biblioteke marketinškog poslenika.

Autor
Slobodan Trifković

Oktoбар, 2008. godine

Genijalan pronalazak za koji ne zna niko osim pronalazača za društvo nema nikakvu vrednost!

Sažetak

Genijalni pronalazak za koji ne zna niko osim pronalazača za društvenu zajednicu nema nikakav značaj! Ovu hipotetičku pretpostavku teško je zamisliti u realnosti, jer je u interesu pronalazača da svoje delo javno ogłosi, ali nam ona na slikovit način ukazuje na to koliki je značaj dostupnosti informacija u oblasti intelektualne svojine.

Analitičari razvoja ljudskog društva su još pre četvrt veka u svojim analizama dvadeseti vek označavali kao vek atrakcije, a u procenama budućnosti često su isticali da će tekući dvadeset prvi vek biti vek znanja. Te procene dovode u prvi plan intelektualnu svojinu. I pored toga, ova oblast je široj populaciji dosta nepoznata ili se shvata u ograničenom značenju. Još više su nepoznata mesta - izvori informacija o intelektualnoj svojini. Cilj ove knjižice jeste da čitaocem dovede do tih izvora. Namenjena je svima koji se profesionalno ili iz znatiželje bave intelektualnom svojinom na bilo kom stepenu. Osnovna zamisao autora je da kroz priručnik-podsetnik pruži informacije o tome gde se, kada to zatreba, najbržim putem mogu naći određene informacije iz oblasti intelektualne svojine.

U I glavi su sažeto obrađeni osnovni pojmovi intelektualne svojine uz prikaz mreže institucionalnih organizacija po svetu. Brzina u pronalaženju i obradi informacija je imperativ, pa je kao glavna alatka u tu svrhu korišćen Internet. Mladima, studentima pa i srednjoškolcima, želeli smo da damo osnovne informacije o intelektualnoj svojini u čijem će okruženju neminovno provesti svoj radni vek. Na kraju, ceneći vreme savremenog čitaoca, vodili smo računa da knjižica bude što sažetija.

Pledoaje za intelektualnu svojinu

U svakodnevnom govoru, koji nije strogo formalizovan, vrlo često se dešava da ljudi koriste isti pojam ali da pod njim podrazumevaju različite stvari. To se posebno odnosi na oblasti koje su usko specijalizovane i kojima se bavi jedan uži krug ljudske populacije u svetu, a upravo je takva oblast Intelektualne svojine. O tome dr Kamil Idris, generalni direktor svetске organizacije za intelektualnu svojinu - WIPO-a (World Intellectual Property Organization) u knjizi *Intelektualna svojina - moćno sredstvo privrednog rasta* kaže:

„Nedovoljna upućenost u važnost uloge intelektualne svojine je razumljiva jer je u prošlosti ova oblast prava bila ezoterična i prepuštena tehničkim stručnjacima i pravnicima u korporacijama. Međutim, vremena su se promenila: revolucija *informatičke tehnologije* i sve brži rast broja pronalazaka, uticaj i značaj pronalazaštva u sprezi sa ubrzanom globalizacijom doveli su intelektualnu svojinu u središte pažnje. Nekada sporedan i nezanimljiv predmet, danas je ključni činilac u osmišljavanju državne politike, kao i u strateškom planiranju korporacija.“

U gornjem citatu smo italikom naglasili značaj informatičkih tehnologija koje su višestruko spregnute sa intelektualnom svojinom. S jedne strane munjevit razvoj informatike je uzrokovan velikim brojem pronalazaka u ovoj oblasti, a sa druge strane savremene informatičke tehnologije omogućavaju brži protok informacija, brže i složenije obrade podataka, a sve to omogućava inventorima veću produktivnost.

Zbog toga što pojmovi intelektualne svojine nisu dovoljno prisutni kod šire populacije, koristićemo savet poljskog filozofa Tadeuša Kotarbinjskog, koji u svojoj knjizi *Traktat o dobrom delanju* insistira da se pre bilo kakve rasprave ili analize moraju pojasniti značenja osnovnih pojmova koji se koriste. U praksi se pojam intelektualne svojine najviše vezuje za pojam piraterije CD i DVD diskova filmskih, muzičkih i softverskih ostvarenja. Međutim, pojam Intelektualne svojine ima daleko šire značenje. On obuhvata oblasti *patenata, žigova, modela, uzoraka, geografskih oznaka porekla, topografije integrisanih kola, autorsko i srodna prava*. Navedene oblasti bez autorskog i srodnih prava jednim imenom se nazivaju „Industrijska svojina“. Ne ulazeći u detalje, uz pokušaj da budemo što racionalniji a da pri tome ne izostavimo ništa od suštine, definicije osnovnih pojmova intelektualne svojine mogle bi biti sledeće:

Patent

Patent je pronalazak koji predstavlja novo tehničko rešenje određenog problema, koje ima inventivni nivo i koje je primenljivo. Osim patenta postoji i *mali patent*. On predstavlja novo tehničko rešenje određenog problema, koje je primenljivo i koje ima niži inventivni nivo. Patent važi, najčešće, 20 godina od dana podnošenja prijave, a mali patent 10 godina. Tehnološke inovacije, konstrukcije, postupci i sl. obično se štite patentnim pravom.

Žig

Žig je pravo kojim se štiti znak koji u prometu služi za razlikovanje robe jednog fizičkog ili pravnog lica od iste ili slične robe drugog fizičkog ili

pravnog lica. žigom se takođe označavaju i usluge sa ciljem da se učine prepoznatljivim, u odnosu na iste ili slične usluge drugih privrednih subjekata.

Model, Uzorak

Modelom se štiti novi spoljni oblik nekog industrijskog ili zanatskog proizvoda, ili njegovog dela. On predstavlja trodimenzionalno delo. Uzorkom se štiti nova slika ili crtež koji može da se prenese na neki industrijski ili zanatski proizvod. Uzorak predstavlja dvodimenzionalno delo.

Geografska oznaka porekla

Geografska oznaka porekla je pravo kojim se obeležavaju i štite proizvodi koji se proizvode na određenom geografskom području. Oznaka porekla je geografski naziv zemlje, regiona ili mesta kojim se označava proizvod koji iz njih potiče i čiji su kvalitet i posebna svojstva isključivo ili pretežno uslovljeni geografskom sredinom. Proizvodnja, prerada ili dorada takvih proizvoda odvijaju se na određenom ograničenom području.

Topografija integrisanih kola

Topografija je na bilo koji način prikazan trodimenzionalni raspored elemenata, od kojih je najmanje jedan aktivan i međuveza u integrisanom kolu. Integrisano kolo jeste gotov proizvod ili međuproizvod u kome se ostvaruje određena elektronska funkcija i u kome su elementi, od kojih je najmanje jedan aktivan, i međuveze integralno formirani u komadu materijala ili na njemu.

Autorsko pravo

Autorsko delo je duhovna, naučna, umetnička, stručna tvorevina ili intelektualna kreacija autora čije su osnovne pretpostavke originalnost ili inventivnost. Autorsko pravo obuhvata prava stvaraoca književnih, naučnih i umetničkih dela i dela iz drugih oblasti stvaralaštva.

Zašto je važna intelektualna svojina?

Danas se dominacija na svetskom nivou ostvaruje češće legalnim načinom nego ratom. Svesne toga, najrazvijenije zemlje sveta sve više ulažu u intelektualni resurs, čime se borba za globalni prestiž u svetu prenosi na teren naučno-tehnološkog razvoja. Ko u tom domenu ostvari prednost, imaće šansu da obezbedi za sebe ekonomsku, vojnu i političku dominaciju. U takvoj situaciji i zemlje u razvoju mogu da traže šansu za popravljjanje vlastitih pozicija jer su im intelektualni resursi ipak jači nego finansijski!

Velike kompanije su oduvek u istraživanje i razvoj ulagale dosta svojih resursa. Te investicije su im omogućavale da stvore nove proizvode, da se razviju i postanu vodeće firme u oblasti u kojoj deluju. Zahvaljujući patentiranim inovacijama svojih osnivača, neke japanske firme poput Tojote, Micubišija, Sonija i Honde postale su industrijski giganti i stubovi japanske privrede. Slična je bila i situacija sa korejskim kompanijama, od kojih su neke postale globalni lideri na tržištu i doveli do transformacije Koreje od siromašne poljoprivredne zemlje šezdesetih godina XX veka sa dohotkom po glavi stanovnika manjim od 100 US dolara u, danas, visoko industrijalizovanu zemlju sa dohotkom po glavi stanovnika od 12.000 US dolara.

Dobar je primer i doajen u razvoju informaciono-komunikacionih tehnologija (ICT) - IBM zato što je on jedan od retkih koji je sve vreme bio u centru događaja, uprkos ogromnim promenama koje su se desile u ICT oblasti poslednjih 40 godina. Po njegovim potezima uvek se mogao naslutiti trend razvoja u informatici, čak i onda kada proda svoju PC tehnologiju Kinezima i odrekne se dela tržišta koje se nekad po njemu prepoznavalo kao PC IBM kompatibilan.

U periodu 1993-2004. godine IBM-u je priznat 29021 U. S. patent! Od 1996. godine IBM je investirao oko 5 milijardi dolara godišnje u istraživanja, razvoj i inženjering. On danas ima u vlasništvu oko 40.000 patenata širom sveta. Za bolje shvatanje veličine cifara može da posluži podatak da Zavod za intelektualnu svojinu Srbije sada godišnje primi oko 600 patentnih prijava od kojih u principu jedna trećina, dakle oko 200, postanu patenti. Slična je situacija i sa žigovima. Na svom sajtu IBM drži spisak preko 1.000 svojih (samo najznačajnijih) važećih žigova. Spisak se ažurira svakog prvog u mesecu! Sve je to rezultat navedenih investicija.

U savremenoj privredi postoji tendencija povećavanja nematerijalnih investicija. Izveštaj Svetskog ekonomskog foruma o globalnoj konkurentnosti ukazuje na korelaciju između zaštite prava na intelektualnu svojinu i nacionalne konkurentnosti. U 2004. godini dvadeset zemalja za koje se smatra da imaju najstrožu zaštitu intelektualne svojine svrstane su među prvih 27 zemalja prema indeksu rasta konkurentnosti Svetskog ekonomskog foruma. U privredi SAD u 2000. godini nematerijalna dobra su predstavljala 70% korporativnih dobara. Kreativne grane privrede, kao što je izdavaštvo, muzika, film, softver i umetnost su moćan generator ekonomskog razvoja i zaposlenosti, kako u razvijenim zemljama, tako i u zemljama u razvoju. Ove grane privrede, koje se mnogo oslanjaju na autorska prava - doprinele su sa preko 1,2 triliona evra ekonomiji EU, proizvele dodatnu vrednost od 450 milijardi evra, što čini 5,3% BND-a EU, i zaposlile 5,2 miliona ljudi u 2000. godini.

Ovakve ocene potvrđuju i dva citata koji slede, prvi iz, danas ekonomski najrazvijenije zemlje sveta - SAD-a, i drugi iz, verovatno u bliskoj budućnosti, ekonomski najjače zemlje sveta - Kine.

U poslednjim dekadama, u porastu je deo ukupne proizvodnje privrede (SAD-a) koji je u suštini nematerijalni. Taj trend je, nužno, premestio akcent na proceni dobara sa materijalne svojine na intelektualnu svojinu i zakonska prava koja pripadaju intelektualnoj svojini.

Alan Greenspan, predsednik Savezne rezerve SAD

Ključ je u tome da se razvije kineska nauka i tehnologija, da se obezbedi podstrek za privredni rast i socijalni napredak. Od najveće važnosti je osnivanje i unapređenje naučne etike, poštovanja i zaštite prava intelektualne svojine, i usmeravanje naučnog i tehničkog istraživanja na dobrobit ljudi.

predsednik Kine, Jiang Zemin

Statistički podaci, naročito ako ih navodimo u velikom broju, mogu biti i kontraproduktivni jer od čitaoca traže da se malo više zadrži na njihovoj analizi. Zbog toga navodimo i dve ilustracije koje vrlo jasno govore o tome koliki je danas značaj intelektualne svojine. Reč je o dva svetska brenda: Coca-Coli i Marlboru i potpuno je nepotrebno išta više reći o njima - sve je rečeno samo navođenjem njihovih zaštićenih imenâ. Prema procenama eksperata, nematerijalna, čisto intelektualna vrednost žiga *Coca-Cola* procenjuje se na 67,5 milijardi US dolara, a vrednost žiga *Marlboro* na 21,2 milijarde US dolara.

65,3 milijardi US \$

21,3 milijarde US \$

Procenjena nematerijalna (čisto intelektualna) vrednost poznatih žigova

Pitanjem svetskih brendova bavi se firma Interbrand koja već dve decenije vrši njihovu procenu i rangiranje. U dole prikazanoj tabeli je data ranglista prvih deset svetskih brendova po rangiranju firme Interbrand (<http://www.interbrand.com/>).

	Firma	Vrednost u milijardama US \$
1.	Coca-Cola	65,3
2.	Microsoft	58,7
3.	IBM	57,1
4.	GE	51,6
5.	Nokia	33,7
6.	Toyota	32,1
7.	Intel	31,0
8.	McDonald's	29,4
9.	Disney	29,2
10.	Mercedes	23,6

Ranglista svetskih brendova po Interbrandu za 2007. godinu

Intelektualna svojina donosi korist društvu, a naročito potrošačima, uvećavanjem vrednosti i obezbeđivanjem garancije kvaliteta. Robni žigovi i geografske oznake omogućavaju potrošačima da naprave diferencijaciju između roba i usluga raznih proizvođača i da izaberu proizvode onih proizvođača čijem ugledu najviše veruju. Oni takode predstavljaju trajnu vezu između proizvođača i njegovog proizvoda i podstiču ih da budu odgovorni za efikasnost i kvalitet proizvoda.

Kako je organizovana intelektualna svojina u svetu?

Intelektualna svojina ima solidnu tradiciju od preko sto godina, budući da su prve organizacione forme pojedinih segmenata intelektualne svojine nastale krajem XIX veka. U drugoj polovini XX veka dolazi do ekspanzije organizacija intelektualne svojine na globalnom svetskom nivou.

Pri UN deluje Svetska organizacija za intelektualnu svojinu WIPO koja danas ima 183 zemlje članice i čije su glavne aktivnosti uspostavljanje međunarodnih normi i standarda na polju u oblasti intelektualne svojine. Svaka međunarodno priznata zemlja mnogobrojne funkcije intelektualne svojine koordinira, u principu, preko nacionalnog zavoda kome zakonima

definiše delatnost. Pored WIPO-a i nacionalnih organizacija za intelektualnu svojinu postoji dosta regionalnih organizacija (RIPO) kao što su, na primer, Evropska patentna organizacija (EPO), Evroazijska organizacija za patente (EAPO), ili Trilateralu koju čine EPO, USPTO (Patentna organizacija Sjedinjenih Američkih Država) i JPO (Japanska patentna organizacija). Ove složene organizacije nisu organizovane u strogom smislu nadređeni/podređeni, već se članstvo u takvim organizacijama ostvaruje dobrovoljnim uključivanjem uz ispunjenje određenih uslova i prihvatanjem međunarodnih sporazuma.

Za našu zemlju najznačajnije su Svetska organizacija za intelektualnu svojinu - WIPO i Evropska patentna organizacija - EPO. Podrazumeva se da je tu i domaća institucija - Zavod za intelektualnu svojinu Srbije u čijoj je nadležnosti nacionalna strategija intelektualne svojine.

WIPO - Svetska organizacija za intelektualnu svojinu

Važni istorijski datumi u razvoju intelektualne svojine

- 1883 - Pariska konvencija za zaštitu industrijske svojine;
- 1886 - Bernska konvencija za zaštitu literarnih i umetničkih dela;
- 1891 - Madridski ugovor koji se bavi međunarodnom registracijom žigova;
- 1893 - U Bernu je inaugurisan *United International Bureaux for the Protection of Intellectual Property* (francuski akronim - BIRPI);
- 1925 - Haški ugovor koji se bavi međunarodnim deponovanjem industrijskog dizajna;
- 1960 - BIRPI premešten iz Berna u ženevu;
- 1967 - WIPO konvencija (Konvencija za uspostavljanje svetske organizacije za intelektualnu svojinu);
- 1970 - WIPO ustanovljen;

- 1970 - PCT (Patent Cooperation Treaty);
- 1989 - Protokol za Madridski ugovor;
- 1996 - WIPO Copyright Treaty;
- 2000 - Patent Law Treaty, WIPO - Ženeva;
- 2002 - WCT (WIPO Copyright sporazum) & WPPT (WIPO Performances and Phonograms Treaty sporazum ugovor)
Treaties entered into force.

U 1898. BIRPI je administrirao samo četiri međunarodna ugovora. Danas njegov sukcesor, WIPO, administrira 23 ugovora (dva od njih zajedno sa drugim međunarodnim organizacijama) i nosilac je bogatog programa različitih poslova, preko svojih zemalja članica i sekretarijata, koji se ogledaju u sledećem:

- harmonizuje nacionalna zakonodavstva i procedure intelektualne svojine;
- obezbeđuje servisiranje međunarodnih potreba u oblasti prava industrijske svojine;
- razmenjuje informacije o intelektualnoj svojini;
- obezbeđuje zakonsku i tehničku podršku za zemlje u razvoju i ostale zemlje članice;
- arbitrira u rešavanju sporova u intelektualnoj svojini i
- afirmiše informacione tehnologije kao alat za memorisanje, pristup i korišćenje važnih informacija intelektualne svojine.

EPO - Evropska patentna organizacija

EPO koji je osnovan 1973. godine predstavlja veoma snažnu organizaciju što se može videti i po tome što je lociran u Minhenu u četiri monumentalna objekta, zatim u Haškom ogranku u četiri slična objekta, u Berlin-

skom podofisu u jednom objektu, u Bečkom podofisu u jednom objektu i jednom objektu - birou u Briselu.

Broj patentnih dokumenata koji su raspoloživi za elektronsko pretraživanje popeo se u 2005. godini na 53,2 miliona; broj digitalizovanih dokumenata patentne i nepatentne literature narastao je na 62 miliona, što predstavlja porast od 6,7 miliona za godinu dana; iz EPO baza skinuto je (downloaded) 48 terabajta informacija preko Interneta od strane eksternih korisnika, a broj dokumenata u bibliografskoj glavnoj bazi narastao je na 3,4 miliona jedinica! Ove i slične cifre najbolje govore o monumentalnosti ove organizacije. Ona takode zapošljava izuzetno edukovane kadrove, veliki broj doktora nauka i za veliki broj radnih mesta uslov je tečno poznavanje tri svetska jezika.

Važniji datumi u istoriji EPO-a

1973	Diplomatska konferencija za uspostavljanje evropskog sistema zaštite patenata označena kao <i>European Patent Convention (EPC)</i> – Minhcn
1977	Belgija, Švajcarska, SR Nemačka, Francuska, Engleska, Luksemburg i Holandija pristupaju EPC.
1978	Primljena je prva Evropska patentna prijava.
1979	Primljeno preko 10.000 evropskih patentnih prijava.
1980	Priznat je prvi Evropski patent.
1991	Integrisan Međunarodni patentni dokumentacioni centar (International Patent Documentation Center – INPADOC) u Evropsku patentnu organizaciju (EPO) i otvoren novi podofis EPO-a u Beču.
1992	Odobren 200.000. Evropski patent i publikovana 500.000. Evropska patentna prijava.

2000	Objavljena 1.000.000. Evropska patentna prijava. Diplomatska konferencija za reviziju Evropske patentne konvencije
2002	Bugarska, Češka Republika, Estonija, Slovenija i Slovačka pristupile EPC (prve zemlje iz Istočne i Centralne Evrope).
2004	Evropska patentna organizacija ima 28 zemalja članica.

Obilježje informacija o Evropskoj patentnoj organizaciji moguće je naći na sajtu ove organizacije.

Intelektualna svojina kod nas

Kraljevina Srbija je bila jedna od 11 zemalja osnivača Pariske unije (1883). Međutim, *Uprava za zaštitu industrijske svojine*, preteča današnjeg Zavoda za intelektualnu svojinu, osnovana je tek 1920. godine. Institucija je od tada do danas više puta menjala naziv:

- Uprava za zaštitu industrijske svojine (1920),
- Savezna uprava za pronalazaštvo (1948),
- Savezni ured za patente (1953),
- Savezna uprava za patente (1956),
- Uprava za patente (1958),
- Savezni zavod za patente (1967),
- Savezni zavod za intelektualnu svojinu (od 1994. godine),
- Zavod za intelektualnu svojinu (od 2003. godine).

Zavod se u svojoj istoriji bavio poslovima industrijske svojine (patenti, žigovi, modeli i uzorci) a od 1981. godine i geografskim oznakama porijekla. Od 1994. godine institucija je dobila u nadležnost i poslove koji se odnose na autorsko i srodna prava, kada je shodno proširenju delatnosti promenila naziv u Savezni zavod za intelektualnu svojinu. Krajem 2007. godine završava se nacionalni CARDS (*Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilization*) program kojim je, uz pomoć Evropske patentne organizacije, iz temelja rekonstruisana računarska infra-

Sadašnja zgrada Zavoda

struktura. Time će Zavod za intelektualnu svojinu Srbije, po prvi put u svojoj ne maloj istoriji (87 godina), imati savremeni informacioni sistem, pa će i diseminacija (širenje) informacija biti znatno efikasnija. Zbog velikih problema koji često prate ovakve projekte, potrebno je naglasiti da je ovaj projekat od strane EPO-a ocenjen kao najuspešniji u regionu.

Zavod izdaje službeno glasilo - *Glasnik intelektualne svojine*, koji izlazi dvomesečno i u njemu se objavljuju podaci o prijavama pronalazaka i priznatim pravima svojine. Uz naplatu propisane takse Zavod zainteresovanim pravnim i fizičkim licima daje informacije - vrši rešerš (stručni izveštaj) o stanju tehnike za traženi tehnički problem.

Intelektualna svojina u bivšim republikama SFRJ

Burni događaji koji su se dešavali poslednjih 15 godina na Balkanu neminovno su se odrazili i na oblast intelektualne svojine. Odmah po nastanku, nove države, u okviru njihovog institucionalnog uspostavljanja, formirale su i svoje zavode za intelektualnu svojinu. U skladu sa razvijenošću drugih, primarnijih oblika državnosti razvijala se i oblast intelektualne svojine. U tom smislu danas su najrazvijeniji *Slovenački ured za intelektualnu svojinu* i *Državni zavod za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske*.

Makedonski *Biro za zaštitu industrijske svojine* je imao neuspeli pokušaj sa implementacijom Ollivettijevog softvera i sada koriste WIPO-ov softver za patente i žigove - IPAS. *Institut za intelektualnu svojinu* BiH prate unutrašnji složeni međuentitetski problemi, tako da će, verovatno, biti preseljen iz Sarajeva u Mostar. Poslednja republika iz nekadašnje SFRJ koja se osamostalila jeste Crna Gora i ona je ove godine formirala svoj zavod. U međuvremenu su formirali instituciju PAM (Prava autora muzike) koja se bavi jednim specifičnim delom intelektualne svojine i već u prvoj godini postojanja ostvarili zavidne rezultate.

Kao i WIPO, Evropska unija putem programa pruža veliku materijalnu i stručnu pomoć novonastalim balkanskim državama. Pomoć koju daju ove institucije dragocena je, ali nikada pomoć nije dala efekat ukoliko onaj kome se pomaže ne preuzme najveći teret promena na sebe. Tu upravo leži jedan od glavnih razloga zbog čega, i nakon desetak godina kako međunarodna zajednica u raznim vidovima pruža pomoć, nema previše razloga za zadovoljstvo. Jer računarska oprema jeste važna, ali su kadrovi ipak najvažniji. Nema te savremene opreme koju nestručni i nekompetentni kadrovi, naročito ako su na rukovodećim mestima, ne mogu da upropaste! Po svoj prilici treba da prođe još dosta vremena da se na Balkanu kadrovsko pitanje prebaci iz domena politike u domen struke i profesionalizma.

Poklonu se ne zamera, najblaže rečeno nije korektno. Ali, pomoć Evropske zajednice je uvek precizno isplanirana. Pri nabavci opreme daje se izvesna prednost evropskim proizvođačima, što je razumljivo. Zatim veliki deo pomoći odlazi u ruke instruktorima iz Evropske unije, čiji učinak nije uvek na visini honorara koji za to primaju. Na taj način dešava se da se veći deo pomoći vrati darodavcu, što samo po sebi nije loše ako je osnovni cilj - napredak zavoda kome se pomoć daje - očigledan. Međutim, to baš nije uvek ostvareno. Postavlja se pitanje zašto o tome više ne brine rukovodstvo zavoda primaoca pomoći? Uže rukovodstvo, koje pregovara i potpisuje ugovore o donaciji, u poziciji je da često službeno putuje u inostranstvo na sastanke i seminare, što za njih predstavlja kvalitet više u poslu, tako da su i oni u procepu između ličnih i interesa organizacije koju zastupaju. Ovo prvo je, svakako, daleko lakše ispuniti. U zemljama u tranziciji mentalitet naroda, pa time i rukovodilaca, takav je da često ne mogu da odole materijalnim iskušenjima koja se pred njih postavljaju, te je i rezultat lako predvidljiv. S obzirom na to da se radi o delikatnoj temi, kada bi se uveo princip da se nakon završetka programa donacije obavezno javno prikaže struktura utroška sredstava, slika bi bila dovoljno jasna.

Važniji sajтови oficijelnih organizacija za intelektualnu svojinu

<i>Organizacija</i>	<i>Zvanični sajt</i>
WIPO (World Intellectual Property Organisation)	http://www.wipo.int
EPO (European Patent Office)	http://www.epo.org
EAPO (Eurasian Patent Organization)	http://www.eapo.org
US Copyright (United States Copyright Office)	http://www.copyright.gov
BSA (Business Software Alliance)	http://www.bsa.org

Međunarodne organizacije za intelektualnu svojinu

<i>Organizacija</i>	<i>Zvanični sajt</i>
Zavod za intelektualnu svojinu Srbije	http://www.yupat.sv.gov.yu
Zavod za standardizaciju, mjeriteljstvo i patente Bosne i Hercegovine	http://www.basmp.gov.ba
Državni zavod za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske	http://www.dziv.hr
Industrial Property protection Office FRY of Macedonia	http://www.ippo.gov.mk
Slovenian Intellectual Property Office	http://www.uil-sipo.si

Bliže okruženje

Značaj ICT infrastrukture

Još jednom ćemo, ne bez razloga, da podsetimo čitaoca na citat generalnog direktora WIPO-a, dr Kamila Idrisa, u kome on ističe značaj savremenih informacionih tehnologija za razvoj intelektualne svojine. Ogromne baze podataka nije moguće efikasno pretraživati bez brzih kompjutera - pa vrednost i značaj intelektualne svojine u svetu postaje direktno proporcionalna kvalitetu informaciono-komunikacionih tehnologija (ICT). S razvojem savremenih informaciono-komunikacionih tehnologija, posebno Interneta, stvoreni su preduslovi za objedinjavanje mnogobrojnih informacionih ostrva intelektualne svojine rasutih širom sveta u jedan jedinstven resurs dostupan svima na bilo kom kraju sveta.

ICT infrastruktura WIPO-a

WIPO, kao i zemlje članice, raspoložu ogromnim količinama informacija koje se mere stotinama hiljada i milionima zapisa kompjuterskih baza podataka. Da bi dohvatao informacija bio brz i efikasan, neophodna je savremena kompjuterska oprema kao podrška. Problem je što jedan broj zemalja članica WIPO-a nije imao/nema takvu opremu, pa se diseminacija informacija u nekim slučajevima vršila na primitivan način sekvencijalnim pretraživanjem papirnih dokumenata. Zbog svega toga WIPO je 1998. godine pokrenuo projekat računarske mreže WIPOnet sa ciljem unificiranog informacionog razvoja svetske zajednice za intelektualnu svojinu. Planirano je da glavna funkcija WIPOnet-a bude ostvarenje elektronske veze sa zavodima za intelektualnu svojinu širom sveta i brza razmena informacija sa njima. Međutim, kako se vidi na crtežu, WIPOnet nije samo zatvoren za oficijalne nacionalne zavode za intelektualnu svojinu. Jedan njegov deo, nešto ograničeniji, dostupan je preko Interneta svakom građaninu sveta!

Cilj je da pojmovi intelektualne svojine prodru bukvalno u svaki kutak sveta, da se postigne neophodna masovnost iz koje će se kasnije stvarati novi kvalitet. Tehničke karakteristike mreže su u skladu sa najnovijim tehnološkim standardima, a mreži WIPOnet-a može se pristupiti preko sajta WIPO-a ili direktno.

Ostale mreže intelektualne svojine

Pored WIPO-a i nacionalnih organizacija za intelektualnu svojinu postoji dosta regionalnih organizacija (RIPO) kao što su, na primer, Evroazijska organizacija za patente (EAPO), Evropska patentna organizacija (EPO) ili Trilateralala koju čine EPO, USPTO (Patentna organizacija Sjedinjenih Država) i JPO (Japanska patentna organizacija).